

ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБІНСЬКОГО

Факультет філології й журналістики
імені Михайла Стельмаха
Кафедра журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
з науково-педагогічної роботи

_____ доц. Гусєв С.О.
«_____» _____ 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПП.05 МЕДІАКРИТИКА

підготовки магістра

галузі знань **06 Журналістика**

спеціальності **061 Журналістика**

спеціалізації **Реклама та зв'язки з громадськістю**

освітня програма: **Журналістика. Медіакомунікація**

Факультет філології й журналістики імені Михайла Стельмаха

Вінниця – 2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «**Медіакритика**» для студентів спеціальності 061 *Журналістика*, спеціалізації *Реклама та зв'язки з громадськістю*

« 6 » січня 2021 року – 12 с.

Розробник: **Байлема Тетяна Миколаївна**, кандидат історичних наук, старший викладач.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю

Протокол від « 6 » січня 2021 року № 7

Завідувач кафедри журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю

_____ (доц. Лешко У. О.)

« 6 » січня 2021 року

Розглянуто і схвалено навчально-методичною комісією факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха

Протокол від « ___ » _____ 2021 року № ___

Голова _____ (доц. Кухар Н. І.)

« ___ » _____ 2021 року

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітня програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 06 Журналістика	Обов'язкова
Загальна кількість годин: денна форма – 90	Спеціальність 061 Журналістика	Рік підготовки:
		1-й
		Семестр
		2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Спеціалізація Реклама та зв'язки з громадськістю	14 год.
		Практичні, семінарські
	16 год.	
	Освітня програма: Журналістика. Медіакомунікація	Лабораторні
		–
	Ступінь вищої освіти: магістр	Самостійна робота
		60 год.
		Вид контролю:
екзамен		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 33% : 67%

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

2.1. Мета навчальної дисципліни – формування в студентів навичок критичного осмислення різного роду матеріалів ЗМІ, об'єктивного їх оцінювання. Вона дає уявлення про нову специфічну сферу медіа діяльності, яка в останні роки набуває все більшої популярності і є цікавою не лише для професіоналів, а й для широкої аудиторії. Курс покликаний ознайомити майбутніх фахівців з основами медіакритики, з найважливішими вузловими проблемами цієї складної сфери та перспективами її розвитку.

2.2.Завдання дисципліни: ознайомлення студентів із розвитком медіакритики як новим видом журналістської діяльності за кордоном та в Україні; узагальнення та систематизування раніше набутих знань із правових основ журналістики, професійної майстерності, журналістської етики, практичного застосування їх у щоденній діяльності; формування почуття відповідальності у майбутніх журналістів за кожен матеріал, який вони готують; навчання критичному та самокритичному сприйманні медіапродукту.

2.3.Компетентності

2.3.1. Загальні компетентності:

Здатність знаходити, опрацьовувати та аналізувати інформацію з різних джерел; використання інформаційних і комунікаційних технологій, зокрема для вирішення стандартних завдань професійної діяльності.

Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Здатність здійснювати комунікаційну діяльність.

Здатність формувати світогляд щодо розвитку людського буття, суспільства і природи, духовної культури, політики.

Здатність творчої діяльності та системного мислення

2.3.2. Фахові компетентності:

Здатність мати базові уявлення про журналістику як особливу сферу, її природу та функції, про типологію.

Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

Здатність до розробки стратегії, тактики і техніки взаємодії з людьми, організації спільної діяльності для досягнення суспільно значимих цілей

Здатність розуміння, виконання та використання в професійній діяльності законодавчих та інших нормативних документів органів державної влади для вирішення відповідних професійних завдань.

2.4. Програмні результати навчання

Працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

Використовувати інформаційні й комунікаційні технології, зокрема для вирішення стандартних завдань професійної діяльності.

Здійснювати ефективний пошук, структурування інформації, її адаптацію до особливостей педагогічного процесу і дидактичних вимог.

Здійснювати моніторинг засобів масової комунікації.

Вміти оцінювати й аналізувати журналістські матеріали й інші матеріали медійного змісту.

Студенти повинні володіти навичками медіакритичного аналізу і вміти писати на різні за жанрами медіакритичні матеріали.

3. Програма навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. Предмет, основні характеристики, функції і жанри медіакритики

Тема 1. Медіакритика як галузь журналістської діяльності

Інформаційний обсяг теми

Зміст поняття «медіакритика». Предмет і основні характеристики медіакритики. Види журналістської критики ЗМІ. Проблеми становлення медіакритики в Україні і за кордоном.

Тема 2. Функції медіакритики

Інформаційний обсяг теми

Інформаційно-комунікативна функція. Пізнавальна функція. Регулятивна функція. Корекційна функція. Просвітницька функція. Соціально-організаторська функція. Комерційно-промоційна функція.

Тема 3. Форми і жанри медіакритики

Інформаційний обсяг теми

Форми презентації творів медіакритики в ЗМІ. Жанри національної медіакритики. Провідні українські журналісти і публіцисти як критики у ЗМІ.

РОЗДІЛ 2. Медіакритика і суспільство

Тема 4. Соціальна роль медіакритики.

Інформаційний обсяг теми

Медіакритика і формування суспільного консенсусу. Проблема суспільної довіри до ЗМІ. Роль медіакритики в захисті гуманістичної культури. Медіакритика і мовна культура ЗМІ. Роль медіакритики у підтриманні здорового психологічного і морального клімату в суспільстві.

Тема 5. Медіакритика і аудиторія ЗМІ.

Інформаційний обсяг теми

Взаємовідносини медійних організацій і аудиторії в умовах інформаційного ринку. Проблема соціальної відповідальності ЗМІ. Підзвітність ЗМІ перед суспільством. Медіакритика і захист інформаційних прав та інтересів громадян. Роль медіакритики у формуванні інформаційної культури. Медіакритика і медіаосвіта.

РОЗДІЛ 3. Проблематика медіакритичних досліджень

Тема 6. Проблеми медіаекології.

Інформаційний обсяг теми

Пріоритет медіанасильства в сучасних ЗМІ. Кримінальний світ регіональної преси. Концепція соціально відповідальної преси.

Тема 7. Розважальна функція сучасних ЗМІ.

Інформаційний обсяг теми

Феномен «жовтої» преси. Імітація реальності в мас-медіа. Шоуїзація українських ЗМІ.

Тема 8. Проблеми замовної журналістики

Інформаційний обсяг теми

Історія поняття «джинса». Ознаки, види і наслідки «джинси». Діяльність видань проекту «Телекритика» у боротьбі із «джинсою».

Тема 9. Проблеми становлення і розвитку регіональної медіакритики

Інформаційний обсяг теми

Регіональний інформаційний простір як об'єкт медіакритики. Проблеми розвитку регіональної медіакритики. Аналіз зразків регіональних медіа критичних досліджень.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього го	у тому числі					усього го					
		лк	пз	лз	інд	с.р.		лк	пз	лз	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Предмет, основні характеристики, функції і жанри медіакритики												
Тема 1. Медіакритика як галузь журналістської діяльності	10	2	2	–	–	6		–	–	–	–	
Тема 2. Функції медіакритики	10	2	2	–	–	6				–	–	
Тема 3. Форми і жанри медіакритики	10	2	2	–	–	6		–		–	–	
Разом за розділом 1	30	6	6	–	–	18				–	–	
Розділ 2. Медіакритика і суспільство												
Тема 4. Соціальна роль медіакритики.	14	2	2	–	–	10				–	–	
Тема 5. Медіакритика і аудиторія ЗМІ.	16	2	2	–	–	12				–	–	
Разом за розділом 2	30	4	4	–	–	22				–	–	
Розділ 3. Проблематика медіакритичних досліджень												
Тема 6. Проблеми медіаекології.	8	2	2	–	–	4				–	–	
Тема 7. Розважальна функція сучасних ЗМІ.	8	2	2	–	–	4				–	–	
Тема 8. Проблеми замовної журналістики	8	–	2	–	–	6				–	–	
Тема 9. Проблеми становлення і розвитку регіональної медіакритики	6	–	–	–	–	6				–	–	
Разом за розділом 3	30	4	6	–	–	20				–	–	
УСЬОГО ГОДИН	90	14	16	–	–	60				–	–	

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Медіакритика: поняття, функції, роль в суспільстві,	2	
2.	Види, функції медіакритики.	2	
3.	Медіакритика і проблема суспільної довіри до ЗМІ.	–	
4.	Різновиди медіакритики за аудиторією: академічна, професійна, масова	2	
5.	Жанрова система медіакритики	2	
6.	Медіакритика і медіаосвіта	2	
7.	Роль медіакритики у формуванні інформаційної культури.	–	
8.	Феномен «жовтої» преси.	2	
9.	Історія поняття «джинса». Ознаки, види і наслідки «джинси».	2	
10.	Проблеми розвитку регіональної медіакритики	2	
Разом		16	

6. Теми лабораторних занять

Навчальним планом не передбачено

7. Теми індивідуальних занять

Навчальним планом не передбачено

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
	Медіакритика як форма саморегулювання журналістської спільноти	Денна форма	Заочна форма
1.	Різновиди медіакритики за видами ЗМІ	6	
2.	Телекритика і її специфічна мова	6	
3.	Роль медіакритики в корекції соціально-шкідливих стереотипів (етичних, расових, статевих, культових).	6	
4.	Медіакритика і сучасні тенденції розвитку медіасистеми	6	

5.	Практичні маркери інформації та пропаганди в телекритиці.	6	
6.	Медіакритика і проблема соціальної відповідальності ЗМІ.	6	
7.	Медіакритика і медіаосвіта.	6	
8.	Проблема замовної журналістики.	6	
9.	Роль медіакритики в захисті гуманістичної культури.	6	
10.	Медіакритика як прояв своєрідного ноосферного екобалансу (нооценосу).	6	
Разом		60	

9. Індивідуальні завдання

1. Проаналізувати особливості структури і контенту сайту «Медіакритика» і «Телекритика»
2. Специфіка функціонування сучасної «жовтої» преси
3. Медіакритика як форма регулювання регіональних ЗМІ.

10. Методи та технології навчання:

Вивчення навчальної дисципліни передбачає використання різноманітних методів та технологій викладання і навчання.

Пояснювально-ілюстративний метод: повідомлення інформації з використанням різних засобів з подальшим усвідомленням такої інформації та її фіксацією у пам'яті студентів. Найчастіше метод реалізується на лекціях у формі розповіді чи пояснення складного теоретичного та (або) великого за обсягом навчального матеріалу тощо.

Активні методи навчання: послідовна й цілеспрямована постановка перед студентами завдань, розв'язуючи які вони активно засвоюють нові знання.

При викладанні навчальної дисципліни використовуються різноманітні технології навчання – як традиційні, так і сучасні (особистісно-орієнтовані, інформаційно-комунікаційні тощо). При цьому навчання є студентсько-центрованим та здійснюється через активну практичну діяльність.

Лекції органічно поєднуються не лише з практичними заняттями, а й із самостійною роботою, яка полягає в самостійному опрацюванні теоретичного матеріалу, підготовці до практичних занять, пошуку необхідної інформації, підборі та огляді літературних джерел за заданою тематикою, виконанні індивідуальних завдань тощо. При цьому в освітньому процесі передбачено використання спеціальних методів, більш характерних для науково-дослідної роботи – експертного оцінювання, ранжирування, систематизації тощо.

11. Критерії та методи оцінювання

Методи оцінювання: увесь перелік письмових, усних та практичних тестів/екзаменів, презентацій тощо, які використовуються для оцінювання

успішності особи, яка навчається, і визнання досягнення результатів навчання освітнього компонента.

Поточний контроль проводиться на лекційних та практичних заняттях, а також оцінюється самостійна робота, у тому числі й індивідуальні завдання.

Поточний контроль на усіх видах аудиторних занять реалізується такими методами: усного і письмового опитування, виступів на практичних заняттях, підготовка та демонстрація презентацій тощо, проведення контрольних робіт, та інше.

Поточний контроль виконання самостійної роботи, в тому числі й індивідуальних завдань, здійснюється за усіма темами.

Рівень знань студентів з дисципліни оцінюють за 100-бальною системою, контролюючи якість виконання: робота на практичному занятті (1 заняття – 5 балів), самостійна робота (9 балів), контрольна робота – 6 балів, індивідуальне науково-дослідне завдання – 10 балів.

На підсумковий контроль – екзамен – відводиться 30 балів.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно з Критеріями оцінювання знань і вмінь студентів Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського за такими рівнями і критеріями:

Оцінка за шкалами ECTS, стобаловою, розширеною	Критерії оцінювання	Рівень досягнень студента
<p style="text-align: center;">А 90-100 балів ВІДМІННО</p>	<p>Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні; комплексом знань та вмінь, який характеризується системністю. Застосування знань здійснюється на основі самостійного цілеутворення, побудови власних програм діяльності.</p> <p>Студент проявляє нешаблонність мислення у виборі і використанні елементів комплексу знань, здатний самостійно і творчо використовувати набуті уміння відповідно до варіативних ситуацій навчання.</p> <p>Студент спроможний самостійно формулювати узагальнення та висновки, нові задачі, розв'язувати нестандартні задачі, ситуації. Навчально-пізнавальна активність обумовлена пізнавальними інтересами, мотивами саморозвитку і професійного становлення.</p> <p>Студент проявляє інтерес до актуальних проблем відповідного освітнього компонента, може під керівництвом викладача вибрати предмет наукового дослідження, проводити самостійну науково-дослідну роботу.</p>	<p>ВИСОКИЙ</p>
<p style="text-align: center;">В 80-89 балів ДУЖЕ ДОБРЕ</p>	<p>Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні.</p> <p>Студент володіє комплексом знань та вмінь, який є частково-впорядкованим. У процесі застосування знань студент спроможний вибрати необхідний елемент комплексу знань та вмінь.</p> <p>Застосування знань та вмінь здійснюється як у стандартних ситуаціях, так і при незначних варіаціях умов на основі використання загальних рекомендацій. Відбувається перенесення сформованих умінь або їх комплексів на розв'язування незнайомих задач, ситуацій.</p>	<p>ВИСОКИЙ</p>

	Навчально-пізнавальна активність стимулюється пізнавальними інтересами, продукт діяльності оцінюється як професійно значущий.	
С 75-79 балів ДОБРЕ	Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення суті питання. Комплекс знань частково-структурований. Знання застосовуються переважно у знайомих ситуаціях. Студент усвідомлює особливості навчальних задач, ситуацій тощо. Пошук способів їх розв'язання здійснюється за зразком. Студент спроможний аргументувати застосування певної методичної дії у ході розв'язування задач, ситуацій тощо. Навчально-пізнавальна активність стимулюється мотивами професійного становлення і пізнавальними інтересами.	ДОСТАТНІЙ
Д 60-79 балів ДОБРЕ	Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на середньому рівні, може проілюструвати власними прикладами відповідь на питання, частково усвідомлює специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо, має знання про способи розв'язування типових задач, ситуацій тощо. Однак процес самостійного розв'язування задач, ситуацій тощо потребує опори на зразок. Навчально-пізнавальна активність студентів є ситуативно-евристичною. Домінують мотиви обов'язку та особистого успіху. Використання засобів саморозвитку та самопізнання відбувається не усвідомлено.	ЗАДОВІЛЬНИЙ
Е 50-59 балів ДОСТАТНЬО	Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компоненту на середньому рівні. Має уявлення про специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо. Виконання дій при роз'ясненні задач, ситуацій частково усвідомлюється, здійснюється частково правильно.	НИЗЬКИЙ
Фх 35-49 балів НЕЗАДОВІЛЬНО	Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст основних розділів. Виконання окремих дій відбувається не усвідомлено, однак переважно правильно, навчально-пізнавальна активність мотивується ситуативно-прагматичним інтересом.	НЕЗАДОВІЛЬНО
Ф 0-34 балів НЕПРИЙНЯТО	Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст окремих розділів. Виконання окремих методичних дій відбувається несвідомо, у більшості неправильно, навчально-пізнавальна активність проявляється лише у ситуаціях зовнішнього примусу.	

12. Розподіл балів, які отримують студенти

РОЗДІЛ 1				РОЗДІЛ 2					
Т1		Т2		Т3		Т4		Т5	
Ауд	СР	Ауд	СР	Ауд	СР	Ауд	СР	Ауд	СР
5	1	5	1	5	1	5	1	5	1

РОЗДІЛ 3								Контрольна робота	ІНДЗ	Підсумковий контроль (екзамен)	Загальна кількість балів
T6		T7		T8		T9		6	10	30	100
<i>Ауд</i>	<i>СР</i>	<i>Ауд</i>	<i>СР</i>	<i>Ауд</i>	<i>СР</i>	<i>Ауд</i>	<i>СР</i>				
5	1	5	1	5	1	5	1				

Шкала оцінювання: розширена та ECTS

Сума балів за всі види навчальної роботи	Оцінка ECTS	Оцінка за розширеною шкалою
90-100	A	ВІДМІННО
80-89	B	ДУЖЕ ДОБРЕ
75-79	C	ДОБРЕ
60-74	D	ЗАДОВІЛЬНО
50-59	E	ДОСТАТНЬО
35-49	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО З МОЖЛИВІСТЮ ПОВТОРНОГО ПЕРЕСКЛАДАННЯ
1-34	F	НЕПРИЙНЯТНО З ОBOB'ЯЗКОВИМ ПОВТОРНИМ ВИВЧЕННЯМ ДИСЦИПЛІНИ

13. Методичне забезпечення

Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни; підручники і посібники; довідники; тести; аудіо-, відеозаписи, комп'ютерні презентації.

14. Рекомендована література

Основна

1. Квіт С. Масові комунікації : підручник / С. Квіт. – К. : ВД «Києво-Могилянська академія», 2008. – 208 с.
2. Короченский А.П. Медиакритика в теории і практике журналистики: дис...доктора филол. Наук: 10.01.10 [Електронний ресурс] / А. П. Короченский. – М. : РГБ, 2005. – (Из фондов Российской Государственной библиотеки).
3. Михайлин І.Л. Журналістика як всевіт: вибрані медіадослідження / І.Л. Михайлин. – Х. : Прапор, 2008. – 512 с.
4. Потятиник Б.В. Медіа: ключі до розуміння. Серія: Медиакритика / Б.В. Потятиник. – Львів, 2004. – 312 с.
5. Українське законодавство: засоби масової інформації науково-популярне видання / ред.-упор.: Т. Катюжинська, Л. Панкратова. – К.: Підгот. прогр. Правового захисту та освіти ЗМІ IREX У-Медіа, 2004. – 368 с.

Додаткова

1. Іванов В.Ф. Журналістська етика / В.Ф.Іванов, В.Є. Сердюк / Передм. В.П. Мостового: Підручник. – К. : Вища школа, 2006. – 231 с.
2. Кара-Мурза С.Г. Манипуляция сознанием / С.Г. Кара-Мурза. – К. : Оріяни, 2000.
3. Кібл Р. Журналістська етика / Річард Кібл; перекл. З англ. Д. І. Смоляк. – К. : Київська типографія, 2007. – 188 с.
4. Приступенко Т.О. Теорія журналістики. Етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації : навч. посіб. / Т.О. Приступенко. – К. : Ін-т журналістики, 2004. – 375 с.
5. Різун В.В. Маси : тексти лекцій / В.В. Різун. – К., 2003. – 118 с.
6. Словник журналіста : терміни, мас-медіа, постаті / за ред. Ю. М. Бідзілі. Ужгород : Закарпаття, 2007. – 224 с

15. Інформаційні ресурси

1. <https://telekritika.ua/>
2. <http://www.mediakrytyka.info/>
3. <http://www.mediakritika.by/>
4. <https://tv-digest.ru/>